

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1766

Warszawa, 15 września 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Przemysława Wiplera.

(-) Konrad Berkowicz; (-) Karina Anna Bosak; (-) Krzysztof Bosak; (-) Bronisław Foltyn; (-) Sławomir Mentzen; (-) Krzysztof Mulawa; (-) Bartłomiej Pejo; (-) Grzegorz Płaczek; (-) Michał Połuboczek; (-) Krzysztof Szymański; (-) Krzysztof Tuduj; (-) Witold Tumanowicz; (-) Michał Wawer; (-) Ryszard Wilk; (-) Przemysław Wipler; (-) Andrzej Tomasz Zapałowski.

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

U S T A W A

z dnia ... 2025 r.

o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, 1871, 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622) art. 109 otrzymuje brzmienie:

„Art. 109. Osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowuje prawa oraz status studenta do dnia 31 października roku, w którym ukończyła te studia, z wyłączeniem prawa do świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-4.”.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

UZASADNIENIE

W obecnym stanie prawnym osoby, które ukończyły studia pierwszego stopnia, stają się absolwentami szkoły wyższej. Osoby te, w momencie pozytywnego zdania egzaminu dyplomowego zachowują prawa studenta do 31 października roku, w którym egzamin miał miejsce, ale tracą status studenta. W konsekwencji, poprzez utratę statusu studenta, osoby te w momencie ukończenia egzaminu są obarczone obowiązkiem płacenia składek na poczet ubezpieczenia społecznego.

Obecny stan prawny prowadzi do sytuacji, w której aktywni zawodowo studenci, którzy często przystępują do egzaminu dyplomowego w czerwcu, a w październiku rozpoczynają studia drugiego stopnia, zmuszeni są do zgłaszania tego faktu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Świadomi tego obowiązku, studenci celowo opóźniają moment złożenia pracy dyplomowej na ostatnie dni września, dzięki czemu komisja egzaminacyjna wyznacza datę egzaminu dyplomowego już po formalnej dacie rekrutacji na studia drugiego stopnia (przyjęło się, że w takim wypadku uczelnie dopuszczają udział w rekrutacji na studia drugiego stopnia przez studentów, którzy nie ukończyli jeszcze studiów pierwszego stopnia).

Niniejszy projekt ustawy zakłada zrównanie okresu posiadania praw i statusu studenta do 31 października roku, w którym student otrzymał tytuł licencjata/inżyniera. Zmiana ta wpłynie na deregulację w zakresie likwidacji biurokracji związanej z setkami tysięcy zgłoszeń do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych rocznie i ułatwi działanie dziekanatów szkół wyższych. Zmiana zmotywuje również studentów do przystąpienia do egzaminu dyplomowego w pierwszym prognozowanym terminie, umożliwiając im w pełni się skupić na pracy zawodowej w okresie kilkumiesięcznej przerwy pomiędzy pierwszym a drugim stopniem studiów, co wpłynie pozytywnie na produkt krajowy brutto.

Projekt ustawy nie został poprzedzony konsultacjami społecznymi, lecz odpowiada na zapotrzebowanie grupy studentów.

Projekt nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej. Wdrożenie projektowanych przepisów nie spowoduje wzrostu obciążeń administracyjnych mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Projekt ustawy nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. Projekt ustawy jest zgodny z przepisami ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, 1222).

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Osiągnięcie celu ustawy nie jest możliwe za pomocą innych środków.

Projekt nie zakłada wydania aktów wykonawczych.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Projekt nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych lub przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334).

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR)
projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

Projekt ustawy o zmianie ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Przemysław Wipler

I. Część wstępna

[1] Zwięzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

W obecnym stanie prawnym, studenci rekrutujący się na studia drugiego stopnia, po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, poprzez utratę statusu studenta, są obarczeni obowiązkiem płacenia składek na poczet ubezpieczenia społecznego. Następstwem utraty tego prawa jest konieczność zgłoszenia tego faktu do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co generuje niepotrzebną biurokrację i nakłania studentów do unikania tego obowiązku. Projekt ustawy zakłada zrównanie okresu posiadania praw i statusu studenta do 31 października roku, co zapewni ciągłość statusu studenta pomiędzy pierwszym a drugim stopniem studiów.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- Tak
- Nie

Nie były rozważane rozwiązania alternatywne.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Zrównanie ze sobą okresu posiadania praw i statusu studenta pomiędzy studiami pierwszego i drugiego stopnia nie będzie miało nowych konsekwencji prawnych. Rozwiązanie spowoduje jedynie brak konieczności zawiadamiania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ukończeniu studiów pierwszego stopnia.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Wprowadzenie projektowego rozwiązania będzie miało pozytywne skutki społeczne, zarówno w kontekście pośredniego wsparcia materialnego studentów, jak i ułatwienia pracy dziekanatów szkół wyższych.

Ustawodawca założył w obowiązujących aktach prawnych zwolnienie z płacenia składek na poczet ZUS dla studentów poniżej 26 roku życia. Blisko 70% osób kończących studia pierwszego stopnia kontynuuje w tym samym roku edukację na studiach drugiego stopnia. Rozszerzenie zwolnienia na ten okres zmotywuje młodych ludzi do kontynuowania nauki oraz zachęci do podjęcia w tym okresie aktywności zawodowej.

Jednym z kluczowych aspektów nowelizacji jest jej wpływ na unikanie przez absolwentów studiów pierwszego stopnia obowiązku zgłaszania tego faktu do ZUS, poprzez sztuczne przedłużanie okresu studiowania. Wprowadzenie jednolitego okresu praw i statusu studenta zmotywuje studentów do przystępowania do egzaminu dyplomowego w pierwszym możliwym terminie.

Szkoły wyższe dostosowały się do masowego praktykowanego w Polsce sztucznego przedłużania okresu studiowania. Egzaminy dyplomowe często odbywają się już w trakcie rekrutacji na studia drugiego stopnia, co generuje dodatkowe jego skomplikowanie poprzez potrzebę uwzględnienia tego proceduru. Proponowane rozwiązanie wpłynie pozytywnie na ilość niepotrzebnych czynności z tym związanych wykonywanych co rok przez dziekanaty szkół wyższych.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt nie wywołuje skutków gospodarczych i nie ma wpływu na mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców. Chociaż krótkoterminowo projektowane rozwiązanie może wiązać się z niewielkim spadkiem wpływów do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w dłuższej perspektywie korzyści wynikające z większego zaangażowania zawodowego studentów mogą zrekompensować ten spadek, zwiększając produkt krajowy brutto.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Wprowadzenie projektowanego rozwiązania oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych zrezygnuje z pobierania części dochodów wynikających z ich opodatkowania, lecz przy skali potencjalnych zwolnień podatkowych oraz krótkim okresie obowiązywania, będzie miało nieznaczący wpływ na finanse Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz niezauważalny wpływ na sektor finansów publicznych (budżet państwa oraz budżety jednostek samorządu terytorialnego).

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Projekt ustawy nie zawiera przepisów określających zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu).

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Wdrożenie projektowanych przepisów nie spowoduje obciążenia administracyjnego mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu).

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych oraz nie określa wymogów dotyczących świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu).

Warszawa, 30 września 2025 r.

BEOS-WPEiM-1840/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SP5-III.020-273, 7.2025

Data wpływu 01.10.2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Przemysław Wipler)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt zakłada zmianę art. 109 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹. Zgodnie z art. 109 tej ustawy osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowuje prawa studenta do dnia 31 października roku, w którym ukończyła te studia, z wyłączeniem prawa do świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-4 tej ustawy². Zgodnie z projektem osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowa – do dnia 31 października – również status studenta.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³ w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 tej ustawy uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz studenci, do ukończenia 26 lat, którzy wykonują pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zachowanie statusu studenta przez osobę, która nie ukończyła 26 lat, a wykonuje taką pracę, oznacza, że nie będzie ona podlegała obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego.

Projektowana ustawa ma wejść w życie 1 stycznia 2026 r.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, ze zm.

² Z art. 86 ust. 1 pkt 1-4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wynika prawo studenta do ubiegania się o: stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę, stypendium rektora.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 350, ze zm.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

W dziedzinie świadczeń zabezpieczenia społecznego należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004)⁴ oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie (WE) nr 987/2009)⁵.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy rozporządzenia (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenia (WE) nr 987/2009 dotyczą koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i nie zastępują systemów krajowych jednolitym systemem europejskim. Zwolnienie z obowiązku opłacania składek, wynikające z proponowanej regulacji, nie jest przedmiotem regulacji tych rozporządzeń. Kwestia uprawnienia do zachowania statusu studenta, o którym mowa w projekcie, nie jest objęta prawem UE.

4. Konkluzja

Przedmiot poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/

⁴ Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., s. 1, ze zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, s. 72.

⁵ Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., s. 1, ze zm.

Warszawa, 30 września 2025 r.

BEOS-WPEiM-1841/25

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS – III. Odr. 293.8. 2025

Data wpływu 01. 10. 2025

Pan

Szymon Hołownia

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Przemysław Wipler) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projekt zakłada zmianę art. 109 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹. Zgodnie z art. 109 tej ustawy osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowuje prawa studenta do dnia 31 października roku, w którym ukończyła te studia, z wyłączeniem prawa do świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-4 tej ustawy². Zgodnie z projektem osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowa – do dnia 31 października – również status studenta.

Należy zauważyć, że zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³ w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 tej ustawy uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz studenci, do ukończenia 26 lat, którzy wykonują pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zachowanie statusu studenta przez osobę, która nie ukończyła 26 lat, a wykonuje taką pracę, oznacza, że nie będzie ona podlegała obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego.

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, ze zm.

² Z art. 86 ust. 1 pkt 1-4 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce wynika prawo studenta do ubiegania się o: stypendium socjalne, stypendium dla osób niepełnosprawnych, zapomogę, stypendium rektora.

³ Dz. U. z 2025 r. poz. 350, ze zm.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik

/podpisano elektronicznie/